

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับเปลี่ยนการทอผ้าของชาวลัวะบ้านเฮาะ ตำบลปางหินฝน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ และศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนผ้าทอของชาวลัวะบ้านเฮาะ โดยผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาจากเอกสารงานวิจัย การสัมภาษณ์ผู้อาวุโส ผู้ทอผ้าและร้านจำหน่ายผ้าทอในอำเภอแม่แจ่ม นอกจากนี้ก็ได้ทำการสังเกตการทอผ้าของสตรีชาวลัวะ รวมถึงกิจกรรมต่างๆในหมู่บ้าน การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และอภิปรายผลเชิงบรรยาย

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ในปัจจุบันชาวลัวะทอผ้าโดยใช้เส้นด้ายที่ซื้อมาจากตัวอำเภอแม่แจ่ม ชาวลัวะจะนำเส้นด้ายมามัดแล้วนำลงไปจ้างชาวอำเภอแม่แจ่มย้อมสีให้ สีที่ใช้ย้อมเป็นสีเคมีที่ซื้อมาจากตัวจังหวัดเชียงใหม่และมีราคาแพง ก็ที่ใช้ทอผ้าเป็นกึ่งเฒ่า ผ้าผืนไหนที่จะเอาไว้ใช้เองก็จะทอให้มีความกว้างพอดีตัวผู้สวมใส่ ส่วนผืนไหนที่ทอเพื่อจำหน่ายก็จะทอให้มีหน้าผ้าที่กว้างขึ้นขนาดเท่ากับผ้าชิ้นของคนพื้นราบ ผ้าทอที่ทอเพื่อจำหน่ายจะไม่มีกระดกเส้นด้ายให้เกิดลวดลาย เนื่องจากการกระดกลวดลายนี้ต้องใช้เวลานาน ส่วนผ้าที่ทอไว้สวมใส่งั้นสตรีชาวลัวะจะทำการกระดกเส้นด้ายให้เกิดลวดลายและสวยงามกว่า

จุดประสงค์ของการทอผ้าในปัจจุบันจึงได้เปลี่ยนไป จากการผลิตเพื่อใช้เองหรือแลกเปลี่ยนกัน กลับเปลี่ยนมาเป็นการผลิตเพื่อจำหน่ายมากขึ้น โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนซึ่งได้แก่ การคมนาคมติดต่อกับสังคมภายนอก ทำให้วัฒนธรรมการแต่งกายเปลี่ยนไป เด็กวัยรุ่นบ้านเฮาะเริ่มมีการสวมใส่เสื้อผ้า และกางเกงตามแบบผู้คนพื้นราบ สภาพทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไปก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่ง จากสภาพแบบพออยู่พอกินมาเป็นสภาพที่ต้องแข่งขันโดยมีเงินตรามาเกี่ยวข้องกับการดำรงชีพ ทำให้ชาวลัวะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว นอกจากนี้แล้วการผลิตผ้าทอเพื่อให้จำหน่ายได้จึงมีส่วนก่อให้เกิดการเรียนรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงลวดลายบนผืนผ้าทออีกด้วย

ABSTRACT

TE 154201

The purposes of this research were to study Lua cloths weaving adjustment at Ban Hor, Pang Hin Fon Sub-district, Mae Chaem District, Chiang Mai Province and to study the factors associated with the adjustment. The researcher used the methods of searching the data from the documents, interviews with senior people, cloth weavers, and the owner of cloth shop in Mae Chaem District. In addition, the researcher conducted the observations on the process of cloth weaving of Lua women and on activities in the village. Data were used the method of content analysis and presented in descriptive form.

The results of this study were as follows:

Lua people weaved cloths by using threads buying from Mae Chaem District. These threads were tied in order to make designs and patterns and hired people in Mae Chaem area to color the threads. The color materials were chemical substances and very expensive and bought from Chiang Mai. The weaving tool used for weaving was called a back-strap. The size of cloth's piece which the weaver wanted to use for themselves, the weaver weaved as the size that fit with their body's size. This piece of cloth was scratching the horizontal threads for making the design and making the cloth more beautiful. For the piece of cloths that they weaved for selling, the weavers weaved as the size of sarong-like skirt and not scratching the threads.

In present, the purpose of weaving cloths changed from weaving cloths for self using or changing with the others into the purpose of weaving for selling. The factors associated with the weaving adjustment were the communication with outside society resulting changes of dressing. Especially, teenagers in Ban Hor dressed like city people. Economics change was the another factor, changing from sufficient living economics into competitive economics that rely on money for living. These events made Lua people have to adjust their living for coping up with the changes said above. In addition, weaving cloths for selling impacted the learning of weaving process that made the designs and patterns of cloths change.